

گیریش

آزربایجان ناغیلاریندا «بیری وار ایدی، بیری یوخ ایدی» کیمی باشلایان و «بیئه ر ایچه ر مطلوبینه بیتیشه ر» کیمی بیتیرن ایفاده‌لره تای ناغیلار ایچیندە ده بیر سیرا ثابت ایفاده‌لر گورونمکە دیر. بوندان اول باشلانیش و بیتريش ایفاده‌لرینى توپلايان زامان ناغيل بطئيندە کى ایفاده لره ده راستلادىغىم قدر اونلارى توپلايدىغىم ایفاده‌لر داشىدىغى مقصود و نىتى ايله براير ماراقلى اولانلارا تقديم اندىيلر.

ایفاده لر
۱-...احوالاتی من سیزه ناعیل ائله دیگیم کیمی، او ناعیل ائله دی...: ناغیل ایچینده کۆچمیش قضايانی تازا خاراكتره نقل اندنده تیکرار ائتمە مک، ائچەن باشان نازل

۲- ...بلی، بیر گون، بش گون، بیر هفتة- ایکی هفتہ، دوز، ۰، گونه کیمی... زامانی اوزادیب خاراکترین اینتظاردا داینماسین گوستریر. بئله لیکله اینتظارین آغیرلایغین دینله بی جیله بیلیندیریر.

۳- او یاتمادی. صباح آچیلای سیزین اوستونوزه ده چو خنیرلی صباحلار آچیلیسین.... ناغیلی دینله بىنلر اوچون خنیر دوغا وئریلیر.
۴- کیشى آز كىتى، او زكىتى دره تپه دوز كىتى.... يولون اوزونلوغو و همار سیزلىغىن يانى يولون چەتلىكلرىن گوسترمك اوچون ايشلە بىنلir.

٥-...الدى دندى...: عاشيق ناعيلىرىدا فۇپۇرۇو اىلە قۇپۇرۇ سۈۋىلە مك معنىسىدنا اىسلە بىللىر.

٦-...آى اولدۇ ايل دوندو...: دۇورانىن دېيىشىلمە سىن بىلدىرىرىز.

٧-...تىھلىكى دىن بىل كىم، در مەل دىن سئىل كىم، يادە سەرسىر كىم،...: خاراكتىرن بولۇ تىھلىكى دىن بىل كىم.

۸- منزل به منزل طی منازل گونه بیر منزل...: خارکترین اوزاق بول خمیر - خمیر گتمگین آنلادیر.

۹- منزل به منزل طی منازل گونه بشش (اوج و...) منزل...: خارکترین اوزاق بیلو تعجیل ایله داینمادان گتمگین آنلادیر.

۱۰- سوزون تاپشیر ماسینی بله دندي... بيو سوز، عوموما" عاشيق داستانلاريندا و شعرلرین داومىنى روایت اندن زامان گلىر و سوزون تكميل ائتىرىمە سىنى و داومىنى بىلدىرىر.

۱۱- زيان زيانلىقىم... عاشيق داستانلارىدا سازىمىز كەكلەرسىز سەرانچىدۇم مەھىھ جەقىسى لانماغىدا شەراتتىدۇ.

۱۲... آز گلیب چوخ گلیب اینه یاریم یول گلیب، اوزون ینتیردی....

۱۳... آز گنتدیلر، چوخ گنتدیلر، آخشاما کیمی یول گنتدیلر...: خاراکترین دایانمادان گنجه به قدر یول گنتدیگین بیلدیر.

۴- آدام - مادام(بادام) ایسی گلیر شاپی بادام ای سی گلیر، فاتیر گلسه دیرناق سالار.. قوش گلسه فاناد سالار..: بو ایفاده ناغیلردا کی دئولر طرفیندن سویله نیلن سؤز دور کی بیر اینسان ديو حریمنه گیرنده ديو اونون ای- قوخوسونو بیلیب بلنچی دئیب، حریمنه گیرنی سوروشوب

۵- ... یئمین دیشینن دیبیندن گلیر...: بو جاوابی، یوخاریدا کی دئو سوروشدوغو سوالینا ائشیدیر. او زامان کی سوال سورولاشان کاراکتر دئون، آختا دغ، شخص، گند اتمک ایسته
اختارير.

٦-... بو ساعات سین اتینی آشیخجان، قانینی قاشیقجان انده جیم...:بو سوزو دئو ناغیل فاھرمانی ایله فارشاشاندا ناغیل فاھرمانینا خیطاب دئیر.

۱۷... باجیلی‌ها باجیلی... آزربایجان ناغیلاریندا کی قاهراما بول گوسترن و راهنماليق وئرن گویرچىنلر بىر-بىرلىرى ايله بو ثابيت سۇزلە دانىشىغا باشلايىر لار.

۱۸... یاپیدیر اویاق، اویاقیر سایاق اووسون، سایاق دیر اسیسین...: یوخاریدا کی هامان کویر چیز ناعیل فاهرامنیبا چاره یولو گوسترمک دن اول بیر-بیرلربنیه "باجلی-ها-باجلی" دئیب سونزا بو سوزو ایله ناغیل فاهرامنیتی آندیریلار.

۱۹... بیر قاری وار ایدی... قاری وار اپیکدی، قاری وار کوپک دی، قاری وار ایمان-قرآن نصیب اووسون، قاری دا وار ایلان - قوریاغا نصیب اووسون... بو قاری کوپک قاریداندی...: بو جومله قاری خاراكترینین آزربایجان ناغیلاریندا فرقی روللارینی بلدیرک نقل اولان ناغیلدا کی، رولونو گوستریر. حقیقتاً ده آزربایجان ناغیلاریندا قاری یا منفی یا مثبت رول نظرده آلماق مومکون دئیبل. چونکو ازربایجان ناغیلاریندا قاری فرقی روللاردا گورونور.

٢٠...گونه دئيير سن چيخما من چيخما آيا دئيير سن چيخما من چيخيم، ائله گۈزلى كى يئمه ايچمه اوپور بونون خط خالينا گۈل جمالنا تاماشا ائله...:يو سۈزۈر ناغىلدا بېر گۈزلى قىزى يا ياراشىقىلى اوغلانى و يا پىرىنى توصىيف اتتىك اوچون ايشلە نىيلر.

۲۱ ... دوقور ای دوقور گون دوقور ساعت دوقور نایه دن سورا ... نایلاردا بیر اوستاپین دویاپا یا کور اچاما حبرین وترن رامان بو جومله ایله سوزه باشلاییلار.

۲۲ تختن: ترا اچ او لسون پئه بن قابل ده لسون: یه قار غش، بادشاها قار شه، موبار زه آیا، بلندنا موبار زه آیا، ان ایگد بادشاھن: نانجیب

۲۳... آز گئنديلر، چوخ دايandيلار، آز دايandيلار، داغلار آشديلار، درهله كچدilار، دويونجا سولاردان ايچdilار، گلib بير... چيديلار... آروادي طرفيندن پادشاها خيطاب دئيلir.

٤-٢... ناغیل دیلی یویورک اولار آما ایش یویورک اولماز(فیلانی اوچ-دورد...) ایل بول گنتدی، منزیل کنچدی، آخر دا گلیب... چاتدی...: بولون اوزون و حایثملی اولدوغو و آنلادیر.

۲۵...چوخ گندیب آز دایاندی، آز گندیب چوخ دایاندی، ینتمیش ینددی چای کنچیب ینتمیش ینددی داغ اشدی، دره تپه انبی، ایری گلیب-دوز گندیب گلدی چاتدی...زامانی و گلداری یپلو اوazon عینی حالدا حادیه لی گوسترمک اوچون دشیلیر.